

## MINTE, ANIMA SI LITERATURA.

Nr. 47.

MERCURIU, 24. NOVEMBRE

1854.

### Z A I R A

Tragedia in cinci ac e si in versuri de  
Voltaire (1732).

Tradus de Georgie Cion. Iamii 1854.

#### Persoane.

Orosman, Sздангыз Iерсалаимгыз. Азсигнан,  
Принц din сьцелеле рецилорс Iерсалаимгыз. Заира,  
Фатима, склаве але Сздангыз. Нерестан,  
Шатиллон, Кавалери францеси. Корастин,  
Меледор, Офицери ai Сздангыз. Зис склава. Свигъ.  
Сцена се петрече ди сераизлз Iерсалаимгыз.

Актьлз дптеиз. Сцена I.

Заира, Фатима.

Фатима. Мьдръ тьлъръ Заиро, нз ми-арз фи  
трекътз prin minte.

Къ те воиз ведеа вр'о датъ къ аст фелиз де  
сидиминте.

Че пьрери тьгьлитоаре, че порокъ дькьнтъториз  
Дди презикъ токма акьма аша дьлче вьиториз?

Ка ши дьлче-ди фьртоседъ паче'н инимъ-ди  
спореште.

Оки тьл нз лькрьтеазъ: фокъ-птржпши стьр-  
лзчеште;

Ничи ди маи дьторчи вр'о датъ опре климатълз  
ферицитъ.

Ънде тьреве сьт терцетъ къ францезълз че-а венитъ!  
Нь-ми ворвешти маи тьлътз де цезра ача тьндръ  
ши доригъ,

Ънде фетемеле поастре дькь вьацъ ферицитъ,  
Дьпъ теригълз къ каре Дьтнезез ле-а дьзестратъ;

Домнигоаре ди тотъ локълз ши соции зви вьрватъ,  
Либере ши дьпъленте консервьндъ а лоръ оноаре.

Фьр' а фи лавре о театъ де вьртътеа лоръ датоаре!  
Дьпъ астъ либертате нз-ди маи вьне-а сьспина?

Дьтпьратълз din сераизри, триста стьршпичеа са,

Ньмеле че порчи де славъ, ничи кьмъ нз те дь-  
тристеазъ.

А та инимъ Солимъ 'н локълз Сьейнеи префереазъ?  
Заира. Азьрьри каре нз кьпоангетълз ничи ньтетъ  
сь ле доригъ.

Не-але Iорданъ зи дьрмьри Дьтнезез а вьртъ  
сь фимъ,

Ди сераизриле-ачесте din прьнциеа теа крескътъ,  
Din zi 'н zi mi се денринде мингеа теа чеа авьтътъ.

Тоатъ лътеа пентрь мине е ка кьмъ ничи нз аръ фи:  
Кьпоскъ ньтмаи пре Сздангыз; алга ничи воиескъ  
а шти

Нъ кьпоскъ де кьтъ зиз ньтме: Оросман, н'а лъи  
шьрере;

А тьри сьвт елз дьми есте чеа маи дьлче ферицере  
Ори-че алъ е вькс че тьрече.

Фатима. Дар, Заиро, ай зигатъ  
Пре ачелз Францезъ алз постръ ценеросъ че са  
жьратъ

Къ сь вие ка сь рьшиъ ланцъл постръ де склавиэ?  
Кьмъ не миньпамъ де дьнсълз ши де тьндра-и  
вьрвьдие!

Ди рьсвоеле кьмпилге че крештинии аз пердътъ  
Съз Дамаскъ къ-атъта сьлце кътъ глорие-а авьтъ!

Оросманъ дьвингъторизлз, адмирьндъ а лъи вьравьръ,  
Ла льсатъ ка сь се дькъ ньтмаи не-зиз кьвьнтъ  
din гьръ.

Но! лъз аштептамъ сь вие; ценеросигатеа са  
Тьревъ сь адъкъ предълз пентрь а не дьбера,  
Саз нз тьревъи с'аветъ оаре ди кьвьнтълз сьз  
кьрединдъ?

Заира. Дар кьвьнтълз че-а датъ поате тьрече  
песте-а лъи пьтиндъ.

Сьнтъ тьревъди дои ани акьма ши елз дькь н'а  
венитъ. — —

Елз ера сь либерезе не-ачеи зече кавалери,  
Саз де нз, ярьши сь вие ла склъвие ши дьрери:

Ек дъз admiramъ преа таре азъндъ-і жрътъмътълъ;  
Нічі съ маі гъудимъ ла аста.

Фатіма. Да де-мі ва ціне квъѣмътълъ?

Де-а вені 'напоі акъма съ 'милінеаскъ че а спъсъ?  
N'ai voi . . . ?

Zaïra. А! нъ, Фатімо, тотъ че-а фостъ акъмъ  
с'а дъсъ.

Тоате с'аз скімбатъ.

Фатіма. Къмъ? че феліс? адекъ че вреі а сизне?

Zaïra. Къндъ аі шті соарта Zaïrei, дитревърі  
нъ і-аі проуѣне;

Де ші тревъе секретълъ Саданъзі съ-лъ нъзескъ,  
Дъсъ ініма теа ціе тревъі съ-ці-о десвълескъ.

Де трѣі лъні акъм, Фатімо, де къндъ те-аз лзатъ  
де-аіче

Ші те-аз дъсъ пре алте църтърі ва пе-о склъвъ  
неферіче,

Черікъ, але поастре патімі воіндъ але терміна,

А адеъ зъз брадъ маі таре суре а не ажъгора.

Ачестъ Оросман, . . .

Фатіма. Еі 'напоі?

Zaïra. Кареле аічі домъенте,

Кареле-а дъвінъ крештініі . . . draga mea  
елъ тъ ізвенте . . .

Ці-е ръшине . . . еъ вѣдъ віне . . . дар, Фатімо,  
нъ гънді

Къ есцінъріе сале ла аморіс м'оръ дъжосі;

Нъ гънді к' а са ізвіре аші прімі-о нъ тъндріе

Пентр' оноареа ръшіноасъ де а фі а лзі соціе,

Ші съ шгеръ а теа ръшине пріи асеміне аморъ

Каре орі ші къмъ нъ поате а фі де кѣтъ трекъгоръ.

Нъ; тъндріа каре'н съелетъ modestia о есціне,

Пън' акъма, о поді креде, нъ с'а стінес де тотъ  
дъ міне.

Маі къръндъ префер склъвіа, ші кіар шоаргеа а  
прімі,

Декътъ нъзъ ла атъта ръшінаре-а тъ 'пжосі.

Т-еі тіара давъ ці-оіс сизне, къ крѣцілъ севъ  
челъ таре

О ізвіре зміаітъ съ-мі аръте есте 'н старе.

Дитре тоате челе кѣте се сілескъ а-лъ дъкънта

Вѣдъ кѣмъкъ маі шзатъ ла міне лѣ ді плаче-а  
се зіта;

Ші 'псодіреъ ар да канътъ ла орі че інтріці  
фатале

Съзъндъмі-се 'ндавъ елъ ші орі ші че рівале.

Фатіма. Але тале фръмъсече ачестъ предъ дъз  
кънънескъ:

Нъ тъ шір, де аста дъкъ пот съ зікъ тъ тъ-  
галескъ.

Фіі феріче, де се поате: поіс авеа де тълдъміре.

Ка съ фіс ата рънъсъ, къндъ веі фі дъ ферічіре.

Zaïra. Ла съ фіі а теа егалъ, съ гъшті ферічі-  
реа теа;

Дитревъндъсо къ тіне еа маі дълче-мі ва нъреа.

Фатіма. Ваі! макар де-аръ воі черікълъ ва  
с'ажънці л'аша търіре!

Макар де-аръ воі зрсіта ка ачестъ ферічіре,

Каре-адескорі не оамені се дитъмил'а дъшъла,

Съ п'адъкъ търъзраре ші-атар дъ віада та:

Дар дъ інімъ-ці нъ есте німік каре съ те цінъ?

Нъ вреі съ-ці адъчі амінте къмъкъ тъ аі фостъ  
крештінъ?

Zaïra. Ах! че зічі? пентръ че іаръні дъмі рос-  
тенті. ачестъ къвънтъ

Че м'арънъкъ дъ дърре? ваі! дар штіс еъ че маі  
сънтъ?

Штіс еъ карі-мі сънтъ пърінціі? дъвоітъ-мі-аз  
вр'о датъ

Dumnezeu de а къноаште де амъ фостъ еъ креш-  
тінатъ?

Фатіма. Дар компатріотълъ постръ Перестан,  
нъ штіі к'а сизсъ

Къ крештіні аз фостъ пърінціі карі 'н лъте те-аз  
адъсъ?

Ші че зікъ? крѣча ачееа че не тіне-а фостъ афлатъ,

Че-ді орна конілъріа, къ 'нгріжіре консерватъ,

Ачестъ семъз че пън' акъма аі пъртатъ містеріос

Съз лъчіреа стрълъчйтъ де зъз лъвръ предіосъ;

Ачееа крѣче че-аі пъртат'о нъсъ ла гръмазъ  
де міне,

Кредъ къ дъкъ нъ-і пердѣтъ, кредъ къ дъкъ е  
ла тіне.

Ка зъз гакъ десуре кредінца каре тъ дагоаре  
ешті

Кѣтръ Дъмнезекъкъ каре акъм вреі съ нъръсенці

Zaïra. Нъ амъ алте довезі; дъсъ ініма-мі каре  
ізвенте

Поате съ прімеаскъ' о леѣе каре-амантъз мез  
креште?

Обічеікъкъ ші невоа дъкъ 'н тінері: меі аші

Мъ ліні ла леѣе асторъ ферічіді де мъкълмані.

Дъпре крештереа че омъз о іеа дін конілъріе

Се фортмазъ алъ съз съелетъ ші кредінца еа  
чеа віе.

Де-м'аші фі афлатъ ла Гаугес, ла ідолі м'аші  
'нпінатъ;

Акъмъ сънтъ ва Мъкълманъ, пре Хрістоес л'амъ  
ші зігатъ.

Тотъз фаче 'нлъдътъра; челе 'нтіе каракътре,

Каре се префакъ къ вѣрста ми даъ иѣмеи пѣтере,  
Ni ле даъ пѣтаи пѣринѣи карѣ 'н лѣте не-аъ  
adscъ,

Ши пѣ поате съ ле штеаргъ де кътъ Dsmnezeъ  
de свѣъ.

Прѣсъ дѣ ачесте локъри ла о вѣрстѣ 'наинѣгъ,  
Mingea та ера маѣ коантъ ми дѣсѣлъ де дѣгъригъ,  
Пентръ ка съ цѣ дѣкъ леѣеа каре аѣ азгъ:

Дѣсъ еъ дѣн леагъи склавъ преа тѣрзѣи азъ  
къпоскътъ

А крѣтинѣлоръ крѣдингъ каре-о чеѣ тѣ де ла мине.  
Дар свѣъ дрѣнтъ, къ тоате-ачесте, де ми дѣкъ  
п'о шѣиъ вѣне,

Крѣеа аста фѣръ вое-ми дѣсѣори ми-а дѣсѣлатъ  
Дѣъ респектъ каре къ гроазъ м'а фѣкътъ де-амъ  
трѣтѣрагъ:

Мъ ми дѣкѣамъ ла дѣнса пѣлъ кътъ а теа  
сѣндѣре

Нъ ера преокъпатъ де-а лѣи Оросман ѣвѣре.  
Еъ ѣвѣскъ ми сѣтѣмъ дѣкъ къ зѣкъцѣтъ лѣинѣгъ  
Леѣеа аста дѣсѣре каре, Нерѣстан ми-а тотъ  
ворвѣгъ;

Леѣеа аста каре аре дѣлъкъ ка съ дѣфѣрѣдѣаскъ  
Не тоѣи оамѣни дѣн лѣте пентръ ка съ-ѣ шѣ-  
тѣаскъ

Ши пентръ ка съ адъкъ фѣрѣчѣреа дѣтре еѣ.  
Fatima. Де че дар те вѣдъ къ асѣзѣи те дѣ-  
клари дѣ конѣра еѣ? шѣл. — — —

#### DIN ЧСЕНА IV.

Оросман, Заѣра, Fatima, Корасѣин,  
Нерѣстан.

Нерѣстан. Респектавѣле dsmneane, де крѣтинѣи  
кѣаръ лѣдѣатъ,

Вѣъ ка съ дѣсѣлгъ акъта жѣрѣмѣнгъкъкъ че-амъ  
лѣсѣтъ!

Амъ фѣкъто ка съ фѣе воеа та дѣдѣсѣлатъ;  
Адъкъ предѣлъ де рѣскъшѣръ ка съ лѣверѣъ  
дѣдѣтъ

Не Заѣра, не Fatima, м'ачеѣ зѣеа кавалѣри  
Че къзѣнд' дѣ вѣгълѣе поаргъ лѣндѣри ми дѣрѣри.  
Амъ дѣтѣрзѣегъ вѣлатъ поате пентръ трѣега лоръ  
зрѣгъ;

Акътъ воѣъ съ аѣвъ 'ндѣтъ лѣвертѣеа лоръ дорѣгъ:  
Аша дар адъкъ, Сѣлтѣне, дѣшѣлѣнѣте-алъ тѣъ  
кълѣнѣгъ;

Еѣ пѣ сѣнтъ аѣ тѣѣ де-акъта, къѣѣ-прѣи миѣе лѣверѣ  
сѣнтъ.

Ка съ сѣъртѣеа елѣ лоръ лѣндѣри п'амъ фѣкътъ  
ниѣи о крѣдѣре,  
Авѣѣеа теа дѣтреагъ о оаъ сѣре рѣскъшѣрѣре,

Фѣр' а-ми рѣмѣлѣе спѣрандѣ къа съ факъ чѣеава  
Че-амъ фѣкътъ еъ пентръ дѣнѣи, лѣвертѣеа а-ми  
маѣ да.

Нъ-ми рѣмѣлѣе-акътъ дѣ лѣте де кътъ сѣѣита  
незѣре.

Сѣлѣгъ ниѣте крѣтинѣи акъта дѣн склѣвѣе ми дѣрѣре;  
Дѣшѣлѣнѣскъ о дѣторѣе де крѣтинѣи м' азъ зѣ-  
рѣмѣнѣгъ:

Ми-ѣ дѣсѣлъкъ: акътъ ла гѣне сѣнгърѣ вѣъ ми склавъ  
дѣѣи сѣнтъ;

Дѣѣи рѣмѣлѣе острѣкъъ ѣарѣни кътъ а вѣрѣтъ че-  
рѣлъкъ къ мине,

Оросман. Еъ сѣнтъ мѣлѣдѣнѣгъ дѣ сѣфѣлѣгъ,  
де крѣрѣлъкъ тѣъ крѣтинѣе!

Дар дѣпре ачесте тоате крѣзѣи тѣ къ те вѣѣ шѣндѣри  
К' а та ѣепѣросѣгѣте пре а теа ва зѣиѣи?

Нерѣстане, фѣѣ ѣар лѣверѣ, ми ачѣасѣтъ авѣѣе  
ѣеа-дѣ-о дѣкъ дѣдоѣгъ прѣи а теа гѣланѣомѣе;  
Ши пре лѣнгъ ачѣѣ зѣеа кавалѣри че-авѣамъ  
а-дѣ да,

Воѣъ сѣ-дѣ даъ о сѣгъ дѣвѣъ: поѣѣи сѣ чеѣи пѣ  
каѣ-ѣ вѣеа.

Меаргъ 'н дѣара лоръ съ сѣзѣе, шѣнтѣѣи дѣ  
сѣрвѣгъте,

Къ ми 'н Сѣрѣа се афѣл сѣфѣлѣте че азъ вѣртѣте;  
Мѣргъндѣ аколо де-аѣе жѣдѣеа де сѣ къдѣ

Оросман сѣз еѣ Франчѣзѣи дѣара асѣ' а о авѣ.  
Дѣсъ дѣѣтре тоѣи крѣтинѣи есѣе Лѣсѣнѣан, не каре

Нълъ цотъ лѣвера акъта дѣвѣъ орѣ че 'шѣрѣжѣрѣре;  
Дѣѣтре тоѣи елѣ есѣе сѣнгърѣ каре воѣъ а-дѣ рѣфѣзѣа.  
Алъ сѣз нѣте-ми дѣ рѣпѣсѣзѣри каре пѣ ле  
пѣчѣ зѣта:

Елѣ се траѣе дѣѣтре рѣѣи че-аз домиѣгъ не аѣѣи  
одѣтъ;

Аре дрѣнтъ ла трѣнъ, м' ачѣасѣа есѣе-о крѣмъ  
неѣертѣтъ:

Асѣфѣлѣв ѣмълѣ пѣтѣмѣнѣте къдѣкъ де сѣарѣтъ о  
дѣшѣнѣсѣ;

Ши сѣ ашѣи фѣѣ фѣсѣгъ къ дѣнѣсѣлъ, дакъ елѣ м' аръ  
фѣ дѣшѣнѣсѣ.

Лѣсѣнѣан дѣ лѣндѣри трѣвѣѣи пѣи ла шѣарѣеа лѣѣ  
сѣ шѣзѣ,

Ши а сѣарѣлѣѣи лѣшѣнѣ пѣ-ѣи ва фѣѣ ѣерѣагъ сѣ вѣзѣ.  
Еъ дѣлѣ пѣлѣнгъ, дар п'амъ че фѣае; не елѣ трѣвѣѣи  
сѣ-ми рѣсѣзѣнѣ;

Ши ла тоат' асѣрѣмѣеа лѣуѣѣ сѣнгъ дѣторѣѣи ка сѣ-лѣ  
сѣзѣнѣ.

Не Заѣра ѣар, тѣъ-кредѣе, фѣр' а-дѣи фѣ къ сѣзѣрѣре,  
Нъ-ѣи нѣтеа сѣ о рѣскъшѣрѣи ниѣи къънъ прѣѣгъ де-о  
дѣарѣ тарѣ;

Де-аръ неі тоді кавалеріі ні тоді Сзвераніі лоръ  
Наръ дѣтеа ка съ-мі рѣнеасъ ана скъмъ ні  
дзлче-одоръ.

Поди съ мерці.

Нерестан. Къмъ? Нентръ дѣса амъ а та фъ-  
гъдзѣнцъ;

Трѣзѣ съ мѣ-о даі; Заіра есте де а меа кредѣнцъ;  
Ші ачелъ вѣтрѣнъ сѣртанълз, ачелъ віетъ не-  
порочѣтъ,

Лѣсѣннан . . . ?

Антълъ ал доілеа. Сцена I.

Нерестан, Шатѣлон.

О воініче Нерестане, тз, че-атъці непорочѣці  
Віі съ тѣлтъі дѣн скланіа каре-і дѣнеа лѣнцѣці,  
Тз не каре те трѣміте Дѣмнезез сѣре тѣлтъіре  
Ла вренцініі чеі дѣн ланцѣрі, віі' де гъсгъ фе-  
річіре

Прѣівіндъ нз че пѣлчере тоді воімъ а-ці сѣрѣга  
Мѣна та чеа ферічітъ каре віне-а не скъна.  
Іесъ ла поартъ еі нз тодіі черъ а та дѣфѣдѣшаре;  
Къчі не зѣз ероз ка тіне тодіі воескъ нз не-  
рѣдаре

Дѣтр' зѣз гласъ съ те адеатъ дакъ-іі вѣра съ-і  
комъдезі шчл. . . .

Дѣн Сцена III Лѣсѣннан кѣтръ Нерестан ні  
Шатѣлон.

Че фелѣз домпѣле! . . . сѣзнѣді . . . аічі дѣ сѣраіт  
крескърѣді?

(Къзгъндъ-і).

Вай! не фѣіі меі сѣртаніі нз къмѣа дѣ кънос-  
кърѣді?

Еі воръ фі де вѣрста воастръ . . . дап че пѣдъ! . . . о  
доамна меа,

Ачест орнаментъ аіче, къмъ? де зндѣ-лз поді авез?  
Де къндъ дѣз нѣстрѣзі ла гъгъ-ді?

Заіра. Де къндъ сѣнт дѣз амъ ла міне.  
Дар, стѣпѣне! . . . че нѣтѣмларе дѣді адъче-ана  
сѣсѣіне?

Лѣсѣннан. Ах! фъ віне, ші-мі дѣ воіе съ пѣлз  
тѣна . . . съ прѣвѣскъ . . .

Заіра. Че кърѣоасъ тѣрѣраре фър' съ воіз ші  
ес сімѣскъ!

Къмъ? че фачі, стѣпѣне?

Лѣсѣннан. Доамне! о череаскъ прѣведѣнцъ!

О воі овіі меі немернічі! нз нѣшъланді а меа  
кредѣнцъ:

Дар се поаге? съ кърѣдъ оаре? . . . дап, еа есте . . .  
вѣдъ кърѣгъ

Къ ачеста есте дѣрѣлз че содіеі тѣле-амъ дагъ  
Дѣмі ераз орнаціі коніі де-а лоръ нѣмѣтъ тѣлгъ  
дѣіоасъ.

О маі вѣдъ . . . дѣфѣорареа нз маі погъ а мѣ-о дѣнеа.  
Заіра, Че аздъ? ші че прѣнѣскѣрі іарѣніі вінкъ  
асѣпра меа?

Ах стѣпѣнъ! . . .

Лѣсѣннан. Дѣ ачѣасгъ ферічітъ тѣлгъвѣре,  
Нз тѣ дѣшълъа, о доамне, тз че вѣзі а меа дѣрѣре!  
Тз, каре-аі тѣрѣгъ не кърѣче нентръ поі мѣт  
дѣвіетъ.

Дѣмнезезъ мес! ворѣнѣте, къчі мѣ-е нентрѣлз  
стѣпѣігъ!

Сѣзнѣ-мі; доамнѣ. кърѣча аста о аі дѣн коніѣрѣе?  
Дѣн Чѣсаріа-о дагъ поі къзърѣді дѣ скълѣіе?  
(Вѣзі вромъра).

FONDULU

pentru tiparirea cartiloru romane folositoare cu  
prelu catu se pote mai estina: „Rubrica deosebita  
lunga Fondulu Reuniunei F. R.“

Prin neobositu. staruitoriulu la totu bunulu  
nationalu Ioane Munteanu, parocu in Sarco in  
Ungaria, au incursu dela urmatorii:

P. O. Domnu Josifu Silagianu, canonicu si inspectoriu scoleloru din totu Distr. Urbei mare . . . . .	1 —
„ Joane Popu, v. regintele seminarului si profesoru preparandii nationale . . . . .	1 —
„ Dimitrie Grama, profesorul preparandii nationale si asesoru consistor. eppescu Oradanu . . . . .	1 —
„ Stefanu Dume, parochu de Cjoagu . . . . .	1 —
„ Michaille Siorbanu, parochu din Olosigu in Urbea mare si asesoru consistor. eppale totu acolo . . . . .	1 —
„ Paulu Cisiu, par. cenalosiuldi . . . . .	1 —
„ Ilie Cioari, parochu de Nadariu . . . . .	1 —
„ Ioane Popdan parochu de Sersigu . . . . .	1 —
„ Basereca de Sarco . . . . .	1 —
„ Ioane Munteanu, parochu de Sarco pe lunga purtarea speseloru postale in favo- rea fondulu . . . . .	1 —

Summa 10 f.

Adaugendu cei publicati in Nr. 46 348 f.  
face summa 358 f.